

Skolenæsen fra det lavere til det høiere, Noget, som han sagde, man ikke var fremmed for i andre Lande, endog i meget demokratisk Lande. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at en vis Forbindelse var ønskelig. Vi fik jo, sagde det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) i en Bemærkning til mig under Finantslovens Behandling, en Reform i 1871, og den var det altsårbidlig nu at røre ved. Jeg kan meget vel forstaa, at det ærede Medlem endnu er tilfreds med denne Reform; det var jo ham og hans Meningsfæller, som dengang selvstændig gik af med Seiren. Naar man gjenemgaar, hvad der passerede i den Tid, bliver man forbauset over, hvor radikale visse Medlemmer have været. Der blev i 1869-70 forelagt af den daværende Kultusminister en Lønningslov, ikke særlig for de lærde Skoler men for samtlige Embeds- og Bestillingsmænd under Kultusministeriet, og derunder ogsaa for de ved de lærde Skoler ansatte, men hvad gjorde Udvalget ved dette Lovforslag? Istedetfor at behandle det fremkom det med et Forslag til Beslutning, og det var, som det ogsaa udtaltes i Motiverne til denne Beslutning, ikke Mænd fra een Side, men fra forskjellige Sider, der sluttede sig sammen derom. Jeg skal saaledes erindre om, at det ærede Medlem fra Thisted (Sagb), der i dette Dieblit ikke er her, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Gad), som heller ikke er her, Søyer-Møller, som ikke er i Thinget mere, og Hjord, som heller ikke mere er her, alle vare sammen derom med nogle Medlemmer fra Vestsjælland som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), Svendborg Amts 5te Valgkreds (Hjgsbro), og Præstø Amts 6te Valgkreds (Bosjen); de vare alle enige om istedetfor at behandle Regjeringsforslaget om Kultusministeriets Embeds- og Bestillingsmænd at fremkomme med et Forslag til Beslutning, som indeholdt fem Hovedpunkter, hvoraf de tre forekomme mig at være de vigtigste, hvorfor jeg skal nævne dem. Det Hovedpunkt var, at der skulde udskydes 4 Klasser af de lærde Skoler, saa at der kun blev 4 eetårige Klasser tilbage. Det andet Hovedpunkt var, at der skulde være en Tredeling i den lærde Undervisning, en sproglig, en historisk-oldnordisk, og endelig en matematisk Retning. Det tredje Hovedpunkt var, at samtlige Latinstoleelever skulde tage en fælles Examen ved Universitetet. Intet af de 3 Hovedpunkter blev dog gennemført ved Loven af 1871, som jeg forresten stemte imod, hvad de fleste af dem, jeg her har nævnt, ogsaa gjorde. Vi fik altsaa Reformen af 1871, og det, sagde man, var et sneget betydningsfuldt Skridt fremad. Det ærede Medlem fra Bornholm (Kosob) søgte sig endog saa beroliget ved dette Skridt, at han skjændt han havde været med til at foreslaa Dagsordenen, dog gik fra den over til den anden Side, beroliget ved, at den daværende Kultusminister

sagde, at vi nu skulde faae en Skole, hvori Mødermaalet ganske anderledes end hidtil skulde komme til sin Ret. Man sagde, at Latiniteten vilde faae et Knæk ved denne Lov, idet den latinske Stil skulde affattes, og det var en Indrømmelse, der vistnok bragte adskillige ærede Medlemmer til at stemme for Forslaget og slaffe den et Tertal — det var forøvrigt ikke noget stort Tertal, men dog et Tertal. Dernæst gjorde man opmærksom paa de to Klassers Nedlæggelse. Det var jo dog et Skridt, sagde man, henimod det, man vilde; Skridtet blev ganske vist ikke gjort fuldt ud, men det var dog Halvdelen af, hvad man vilde, idet man jo fordrede 4 Klassers Nedlæggelse. Men hvorledes er det nu gaet med Reformen? Den er jo i Virkeligheden ikke bleven udført, og lige overfor det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) skal jeg gjerne indrømme, at saaledes, som det er gaet, har det ikke været heldigt med de to Klassers Nedlæggelse; thi det er gaet saaledes, at de to Klasser efter de Forbringere, der bleve stillede ved Anordningen af August, paa en Maade ere bleve opretholdte. Man sagde nemlig, at Eleverne vilde have vanskeligt ved at præstere, hvad der forlangtes i Anordningen af August 1871, og at det derfor var nødvendigt, at de vedblivende kom til at gjenemgaa de to lavere Klasser. Disse bleve saa opretholdte af Lærerne, Staten gav dem Løstaler dertil, og paa den Maade ere de to Klasser forbleve, og istedetfor at man havde ment, at deres Affkæffelse skulde være et Fremskridt henimod en Realundervisning, er den snarere bleven til en Tilbagegang, idet det er blevet vanskeliggere for Forældrene at faae deres Børn ind i disse Klasser, efterdem dette jo er blevet kostbarere for dem derved, at Lærerne paa en Maade skulle lønnes privat. Det er den Maade, hvorpaa den ene Side af Reformen blev opfyldt, den Reform, som jeg, som sagt, stemte imod, og som jeg ogsaa tror, at omtrent hele Vestsjælland stemte imod. Der var ganske vist nogle Enkelte, der søgte sig beroligede ved de Grunde, der bleve givne, men det var ikke mange, jeg skal nævne afbøde S. A. Hansen, det ærede Medlem fra Nibe (B. Holm) og maaste eet eller to Medlemmer til, men det var ialtsaa et forsvindende Antal. Den anden Maade, hvorpaa man opfyldte Løftet om, at nu skulde Latiniteten have et Knæk, var ved, at man, da man ikke som den høierede Kultusminister sagde forleden Dag, ifølge Loven kunde indføre latinsk Stil som Afslutningsfag ved examen artium, saa indførte den som Afslutningsfag ved 4de Klassens Afgangsexamen; man beholdt altsaa Latiniteten. Jeg fastholder de Udtalelser, jeg fremkom med forleden Dag, at jeg ikke kan skønne bedre, end at mange Elever maa offerre tre Fjerdedele af deres Tid paa Latin. Det, man forlangte i 1871, var saaledes, at de 4 Klasser skulde bortskæres, og hvad var det,